

BIULETYN INFORMACYJNY GIG

NR 16

GEODEZYJNA

IZBA GOSPODARCZA

00-043 WARSZAWA,
UL. CZACKIEGO 3/5
TEL./FAX /22/ 827-38-43

WWW.GIG.ORG.PL

BIURO@GIG.ORG.PL

WARSZAWA

WPROWADZENIE

I. WPROWADZENIE REDAKTORA NACZELNEGO

Szanowne Koleżanki,

Szanowni Koledzy!

Można jednoznacznie stwierdzić, że od daty wydania poprzedniego naszego Biuletynu działo się bardzo wiele. Dnia 18 grudnia 2023 r. odbyło się posiedzenie Rady GIG. Prezes Izby poinformował zebranych o realizacji wniosków z XXX Walnego Zgromadzenia GIG, co przedstawiono w III rozdziale Biuletynu. Cztery wnioski zostały zrealizowane a pozostałe trzy znajdują się w trakcie realizacji. Te zrealizowane i te w trakcie realizacji należy uznać za bardzo istotne dla wykonawców prac geodezyjnych. Nie ma wątpliwości, że wyrównanie warunków konkurencyjności na rynku prac geodezyjnych oraz sposób finansowania

tych prac to tematy które mogą w zdecydowany sposób naprawić rynek naszych opracowań geodezyjnych.

Bardzo ważne tematy poruszono także na dwóch posiedzeniach Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej (4 października i 5 grudnia 2023 r.) Wykorzystanie sztucznej inteligencji w naszej dziedzinie, zmiany w klasyfikacji gleboznawczej gruntów, sposób finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii, kierunki rozwoju funkcjonowania naszej branży. Członkowie Rady wysłuchali także informacji GGK Pani Alicji Kulki na temat bieżących działań oraz pozyskiwania

środków finansowych na niezbędne opracowania. Przedstawiamy Państwu protokoły ustaleń z obydwu w/w posiedzeń, parafowane przez Przewodniczącego PRGiK dr hab. Inż. Pawła Hanusa, profesora AGH.

IV rozdział Biuletynu ma zawierać informacje o kontaktach geodetów (członków GIG, ale także pozostałych geodetów) z organami naszej Izby. Nie widać, aby w ostatnim okresie takie kontakty zaistniały. Kolejny raz zapraszamy wszystkich o zadawanie pytań oraz propozycje działań, które mogą udoskonalić naszą działalność.

V rozdział Biuletynu to głównie EDUKACJA. Dzięki covidowi, przeprowadzaliśmy zdalnie nasze szkolenia. Są one wygodne zarówno dla uczestników jak i wykładowców. Dlatego obecnie przeprowadzamy je wyłącznie zdalnie. Zwracamy się do Koleżanek i Kolegów o zgłaszanie nowych tematów, które powinny zostać przez Izbę podjęte.

VI rozdział Biuletynu to działalność Przedstawicieli Regionalnych. Wielokrotnie już zwracałem uwagę na to, że od tej działalności zależy skuteczność działania całej GIG. Dlatego prosimy o aktywność polegającą na kontaktach z administracją terenową i innymi organizacjami grupującymi geodetów. Jestem przekonany, że takie działania zwiększą liczbę członków GIG.

VII rozdział Biuletynu to współdziałanie Rady Izby z administracją samorządową i rządową.

Przedstawiamy tutaj szereg bieżących działań, które opisuje Wiceprezes GIG Karol Sołtysiak.

VIII rozdział zawiera wyjątkowy temat dotyczący Zjednoczenia Naszej Branży. Rzeczywiście chyba nie ma ważniejszej sprawy. Izba nasza proponuje 11-13 października 2024 r. zorganizować „Ogólnopolskie Spotkanie Geodetów” na którym będzie dokonana próba przygotowania programu Zjednoczenia. Nie ma wątpliwości, że w ramach wstępnych prac będą konieczne spotkania z zarządami wszystkich organizacji geodezyjnych i uzgodnienia wstępnych warunków tego przedsięwzięcia. Dobrze by było, aby warunki te także uzgodnić z Główną Geodetką Kraju.

Przekazujemy Państwu do wiadomości także opracowanie Głównego Geodety Kraju „Dobre praktyki dotyczące stosowania §33a rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii w sprawie ewidencji gruntów i budynków”.

Kolega Karol Sołtysiak przedstawił też ciekawą informację dotyczącą Konsultacji społecznych Ministerstwa Cyfryzacji z organizacjami społecznymi i branżowymi na temat: „Strategia cyfrowego rozwoju Polski”.

Załączamy także Uchwałę Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej Nr 4/2023 z 4 października 2023 r. w sprawie

sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii. Generalnie chodzi o usprawnienie i ujednoczenie finansowania prac geodezyjnych we wszystkich regionach naszego Kraju,

a także o dążenie do uzyskania większych środków na działalność geodezyjną zarówno na szczeblach rządowych jak i samorządowych.

Pozdrawiam

Bogdan Grzechnik

Wydawca:

Geodezyjna Izba Gospodarcza

Zespół Redakcyjny:

Bogdan Grzechnik (redaktor naczelny,) Karol Sołtysiak (redaktor)

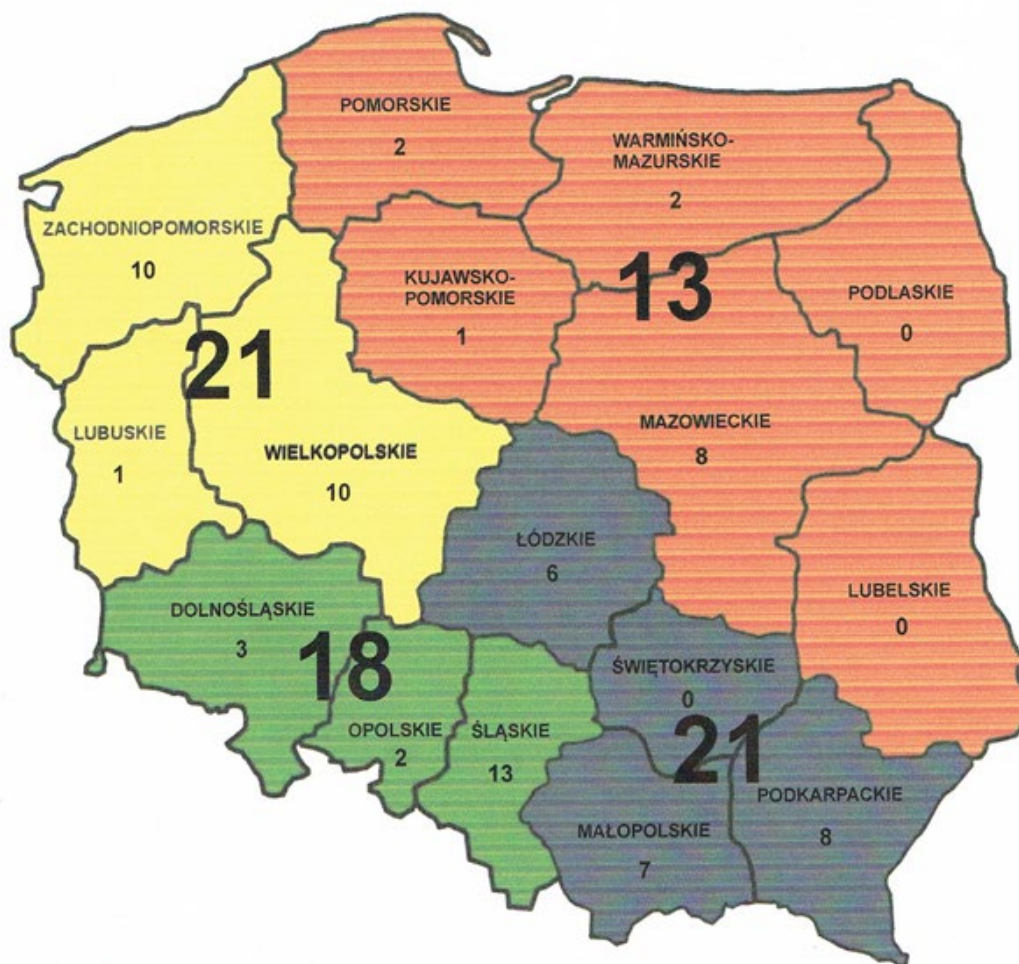
Agnieszka Horbaczewska (sekretarz Redakcji)

II. MAPA PRZEGLĄDOWA REGIONÓW GIG, PRZEDSTAWICIELI REGIONALNYCH I LICZBY CZŁONKÓW

CZŁONKOWIE GIG 73 FIRMY

STAN NA 03-01-2024 r.

LEGENDA:

- REGION PÓLNO-CO - ZACHODNI
- REGION PÓLNO-CO - WSCHODNI
- REGION POŁUDNIOWY
- REGION POŁUDNIOWO - WSCHODNI

III. INFORMACJE ORGANIZACYJNE ORAZ PLANY DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA GIG

W dniu 18 grudnia 2023 roku odbyło się posiedzenie Rady Geodezyjnej Izby Gospodarczej w formie wideokonferencji z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie z obrad XXX Walnego Sprawozdawczego Zgromadzenia Członków GIG. Przedstawienie przyjętych wniosków i ustalenie ich realizacji.
2. Relacja z posiedzenia Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej.
3. Wstępne ustalenia dotyczące organizacji Walnego Zgromadzenia Członków GIG w 2024 r.
4. Dyskusja na temat nowej strony internetowej GIG.
5. Wolne wnioski i sprawy bieżące.

Pan Krzysztof Lichończak, Prezes Izby, podczas zebrania przypomniał zabranym wnioski przyjęte przez XXX Walne Sprawozdawcze Zgromadzenie GIG oraz poinformował zabranych, że zaprezentował je na obradach Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej podczas posiedzenia.

1. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i składania wniosków o zmianę finansowania, utrzymania i aktualizację ewidencji gruntów i budynków poprzez ustanowienie obligatoryjnego odpisu z podatku gruntowego ze wszystkich gmin do organów prowadzących ewidencje gruntów i budynków.

Prezes Izby uznał wniosek za zrealizowany.

2. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i składania wniosków w celu wyrównania warunków konkurencyjności na rynku prac geodezyjnych poprzez likwidację prowadzenia działalności bez naliczania wartości VAT (wszystkie działalności na jednym poziomie opodatkowania).

Rada GIG ustaliła, aby Komisja Prawa, której Przewodniczy Pan Rafał Kraska przygotowała w tej sprawie wystąpienie do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

3. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i składania wniosków do PRGiK (Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna) mających na celu określenia sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii.

Prezes Izby uznał wniosek za zrealizowany.

4. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i składania wniosków do właściwego Ministra o wydanie decyzji w sprawie zmiany statusu terenów zamkniętych na terenach kolejowych.

Tym tematem zajmuje się Pan Dariusz Tomaszewski Przewodniczący Komisji ds. Regionów i Interwencji.

Pan Dariusz Tomaszewski przedstawił dotychczasowe działania w oparciu o współpracę komisji z ZOPI /Związek Ogólnopolski Projektantów i Inżynierów/. W dniu 12 maja 2023 r. zostało skierowane pismo do Ministerstwa Infrastruktury w którym ZOPI przedstawiło stanowisko w sprawie wydłużania czasu i komplikacji procedur związanych z przygotowaniem map do celów projektowych, opracowań geodezyjnych w trakcie realizacji inwestycji oraz geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej.

W dniu 13 czerwca 2023 r. w ramach Forum Inwestycyjnego odbyło się spotkanie Grupy Roboczej Geodezja, w której udział wzięli przedstawiciele PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. oraz ZOPI. Związek Ogólnopolski Projektantów i Inżynierów wystąpił z propozycją zmiany statutu terenów zamkniętych kolejowych na tereny otwarte, co jest możliwe w drodze decyzji Ministra Infrastruktury.

W dniu 5 lipca 2023 r. PKP Polskie Linie Kolejowe wystąpiły do Ministra Infrastruktury przedstawiając stawiane przez ZOPI problemy koniecznych zmian w geodezji kolejowej. Jednym ze wskazanych powodów jest przestarzały status terenów zamkniętych stanowiących obszar linii kolejowej. ZOPI dlatego zaproponowało podjęcie kroków mających na celu zmianę statutu terenów zamkniętych kolejowych na tereny otwarte i przeniesienie kompetencji wydawania klauzul MDCP, niezbędnych do realizacji każdej inwestycji, do właściwych terenowo Powiatowych Ośrodków Dokumentacji Kartograficznej. Ponadto poproszono o uwzględnienie przedstawicieli PLK S.A. w ewentualnych pracach związanych z terenami zamkniętymi stanowiącymi obszar linii kolejowej.

W dniu 19 lipca 2023 r. ZOPI skierowało pismo do Pana Piotra Uścińskiego Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie zmian w organizacji i kompetencjach Powiatowych oraz kolejowych Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, z postulatami dotyczącymi usprawnienia procedur geodezyjnych podczas przygotowania inwestycji.

Pismo otrzymali również: Pan Andrzej Adamczyk Minister Infrastruktury, Pan Krzysztof Mamiński Prezes Zarządu PKP S.A., Pan Ireneusz Merchel Prezes Zarządu PKP PLK S.A. oraz Pani Alicja Kulka Główny Geodeta Kraju.

W dniu 11 sierpnia 2023 r. ZOPI otrzymało odpowiedź od Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie wszczęcia procedury zmiany ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

5. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i rozpropagowania ścieżki postępowania prawnego wobec stwierdzonego braku geodety uprawnionego

w wykonywaniu pracy geodezyjnej którą podpisuje.

Pan Dariusz Tomaszewski zrealizował wniosek. Opracowano ścieżkę postępowania i rozpropagowano ją wśród członków Izby. Powiadomieni zostali wszyscy członkowie, informacja została umieszczona na stronie Izby oraz zamieszczona w biuletynie.

6. Upoważnić Radę GIG do podjęcia działań i zorganizowania spotkania z SGP i PGK i innych organizacji geodezyjnych na temat utworzenia samorządu zawodowego geodetów uprawnionych.

Wniosek w trakcie realizacji.

7. Upoważnić Prezesa Rady GIG do podjęcia próby zaprezentowania wniosków z XXX Walnego zgromadzenia członków GIG na obradach Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej podczas ich posiedzeń.

Pan Krzysztof Lichończak Prezes GIG zrealizował wniosek.

Posiedzenia Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej

W dniu 4 października 2023 r. odbyła się w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna pod kierownictwem Przewodniczącego dr. hab. inż. Pawła Hanusa, prof. AGH. Tematy posiedzenia: „Możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w geodezji i kartografii, w szczególności w bazach IIP” – Adam Iwaniak oraz „Klasyfikacja gleboznawcza gruntów – stan obecny i kierunki zmian” – Robert Kowalczyk. Podczas posiedzenia podjęto uchwałę w sprawie sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii.

W dniu 5 grudnia 2023 r. odbyło się kolejne posiedzenie PRGIK. Pani Alicja Kulka zaprezentowała wybrane działania GGK w kierunku pozyskania środków finansowych na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii. Podczas posiedzenia zajęto się również tematem: „Ustalenia zespołu roboczego ds. wskazania kierunków rozwoju funkcjonowania geodezji i kartografii w Polsce.”

Następne posiedzenie Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej zaplanowane jest na 13 lutego 2024 r.

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

Protokół ustaleń
posiedzenia Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej
w dniu 4 października 2023 roku,
Główny Urząd Geodezji i Kartografii, ul. Jana Olbrachta 94b, 01-102 W-wa

Porządek obrad:

1. Otwarcie obrad, przywitanie gości - Przewodniczący Rady.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Tematy posiedzenia PRGiK:
„Możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w geodezji i kartografii, w szczególności w bazach IIP.”- Adam Iwaniak
„Klasyfikacja gleboznawcza gruntów – stan obecny i kierunki zmian.” - Robert Kowalczyk
Są to punkty odpowiednio 3 i 4 Planu Prac PRGiK na 2023 r.
4. Dyskusja.
5. Przyjęcie protokołu ustaleń z posiedzenia PRGiK w dniu 19.06.2023 r.
6. Sprawy różne i wolne wnioski.
7. Zakończenie posiedzenia Rady.

W posiedzeniu wzięło udział 17 członków Rady.

Lista osób w załączeniu.

Ad. 1, 2

Na początku Główny Geodeta Kraju Alicja Kulka wręczyła powołanie dla nieobecnego na poprzednich obradach prof. dr. hab. inż. Jarosława Bosego. Rada przyjęła proponowany porządek obrad.

Ad. 3

Podczas pierwszej części prezentacji tematu: „Możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w geodezji i kartografii, w szczególności w bazach IIP.” A. Iwaniak przedstawił na jakim etapie obecnie jest rozwój sztucznej inteligencji.

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

W jego ocenie za 5 lat sztuczna inteligencja będzie zdolna do działania. Dojdziemy do sytuacji, w której sztuczna inteligencja założy firmę i poprowadzi działalność. Jest to pewne zagrożenie.

Natomiast powinniśmy obawiać się superinteligencji(nazywanej efektem małpy), bo przewyższa ona ludzką inteligencję.

W drugiej części wystąpienia prof. Iwaniak przedstawił zastosowanie AI w geodezji tj:

- Przetwarzanie danych LIDAR(modelowanie 3d);
- Analiza obrazów satelitarnych i lotniczych;
- Automatyzacja procesów kartograficznych(generowanie map, stylizacja map);
- Analizy przestrzenne i predykcje;
- Pomiar i monitorowanie środowiska;
- Konwersja i transformacja danych;
- Tworzenie map tematycznych;

Krótką dyskusja po pierwszym temacie:

P. Hanus wyraził zaniepokojenie – zapytanie: w jakim stopniu AI będzie w geodezji w przeciągu 5 lat? Już teraz można wykorzystać AI do pytania z zakresu analizy przestrzennych opartych o ortofotomapę.

J. Bosy zauważył, że wcześniej czy później staniemy przed takim dylematem: czy będziemy wykorzystywać sztuczną inteligencję? Kluczowe powinno być przygotowanie na to środowiska.

E. Sikora widzi możliwość wdrażanie AI w administracji (głównie w zagadnieniach zw. z finansowaniem). Język naturalny powinien być wykorzystywany do udostępniania danych np. przez taki rodzaj wyszukiwania danych do pozyskania danych geodezyjnych.

Natomiast J. Szulwic nie widzi zagrożenia ze strony AI. Dostrzega w niej możliwości nowoczesnego kreowania rzeczywistości dla studentów, np. na zasadzie asystenta wykładowcy.

J. Bosy zauważył, że AI nie zatrzymamy, pytanie tylko czy preferować czy zakazać?

A. Żylis wyraził pogląd, że coraz więcej rozwiązań sztucznej inteligencji jest przydatnych. AI powinno wykorzystywać się w sprawach (w ułatwianiu życia) zw. z administrowaniem państwem itp.

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

Drugi temat spotkania to: „Klasyfikacja gleboznawcza gruntów – stan obecny i kierunki zmian.”. Robert Kowalczyk zaprezentował zmiany dotyczące klasyfikacji gruntów w przepisach prawa na przestrzeni lat oraz wskazał propozycje ewentualnych zmian. Do tej pory sklasyfikowanych zostało 18,5 mln ha rolnych, 2 mln ha gruntów leśnych. Po kontroli NIK w 2021 r. stwierdzono wiele nieprawidłowości, tj. różne niezgodności w 73 % badanych spraw, niewyłączenie gruntów z produkcji rolnej itp.. Przygotowywany jest projekt ustawy o zmianie prgik w zakresie uregulowania kwalifikacji osób wykonujących gleboznawczą klasyfikację gruntów, wprowadzenie definicji prac klasyfikacyjnych. Projekt zakłada także wprowadzenie warunków, kiedy gleboznawcza klasyfikacja gruntów mógłby odbywać się na wniosek strony.

Ad. 4

W czasie dyskusji głos zabrali: P. Hanus zapytał na jakim etapie jest procedowanie zmian w ustawie prgik? Zwrócił uwagę, że jeśli są inne obszary do zmiany to może warto zastanowić się nad nową ustawą.

Przedstawiciel MRiT B. Stecki odpowiedział, że aktualnie projekt zmian oczekuje(w KPRM) na wpisania do wykazu prac legislacyjnych - od maja nic nie zmieniło się w tym zakresie. Jeśli chodzi o nową ustawę zauważył, że trzeba to dobrze przemyśleć, bo wówczas wszystkie rozporządzenia tracą moc.

D. Pręgowski zwrócił uwagę czy gleboznawcza klasyfikacja gruntów powinna być na wniosek. Czy potrzebne jest 6 klas, czy jest potrzebne takie rozdrobnienie?

Zadał pytanie do pozostałych członków czy spotkali się z podniesieniem klasy gruntów po klasyfikacji? Tylko E. Sikora i M. Chirek potwierdzili pojedyncze przypadki takiej sytuacji.

M. Karabin zaproponował rozdzielenie geodezji od gleboznawczej klasyfikacji gruntów wskazując na przykłady takiego rozwiązania np. w Austrii.

A. Żylis byłby ostrożny z oddzielaniem, ponieważ jest to potrzebne dla innych działów państwa, w tym dla rozwoju obszarów wiejskich.

M. Puzia zaproponował podjęcie uchwały w zakresie klasyfikacji gruntów oraz na temat klasyfikatora, doprecyzowania: „co to?”, „kto to?” i „jak?”

Przewodniczący zaproponował, że na następne posiedzenie zostanie przygotowana uchwała w tym zakresie.

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

R. Kowalczyk wyjaśnił rozdrobnienie klas gleb, wynika to ze względu na różnice gleb w obrębie Polski. Z punktu egib klasyfikacja gruntów przeszkadza, ale ze strony rolnictwa ta klasyfikacja jest bardzo pomocna, np. przez wykorzystanie mapy glebowo-rolniczej do dawkowania nawozów na podstawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

Ad. 5

Przyjęcie protokołu z posiedzenia 19.06.2023 r.

Wyniki: za głosowało 16, wstrzymało się 0, przeciw 0.

Ad. 6

Głosowanie uchwały: Uchwała nr 4/2023 w sprawie sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii. Wyniki: za głosowało 16, wstrzymało się 0, przeciw 0.

Ustalono datę następnego posiedzenia Rady na 5 grudnia 2023 r.

Na kolejnym posiedzeniu głos zabierze GGK Alicja Kulka na temat ewentualnych zmian w ustawie - Prawo geodezyjne i kartograficzne, oraz finansowanie Służby GiK. Następnie przedstawione zostaną ustalenia zespołu roboczego, ds. wskazania kierunków rozwoju funkcjonowania geodezji i kartografii w Polsce.

Ad. 7

Przewodniczący zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Państwowej Rady
Geodezyjnej i Kartograficznej

dr hab. inż. Paweł Hanus, prof. AGH

Załączniki:

1. Lista uczestników posiedzenia.
2. Uchwała nr 4/2023 w sprawie sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii.

UCHWAŁA NR 4/2023
Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej
z dnia 4 października 2023 r.

w sprawie sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii.

Na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 marca 2010 r. w sprawie trybu i zakresu działania Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej i Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza granicami Polski oraz zasad wynagradzania ich członków (Dz. U. z 2023 r. poz. 1985) oraz § 5 ust. 1 Regulaminu Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej z dnia 24 maja 2010 r., Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna, zwana dalej „Rada” uchwala co następuje:

Mając na uwadze potrzeby kraju w zakresie zmniejszania dysproporcji w rozwoju gospodarczym i społecznym Unii Europejskiej, jak również pomiędzy różnymi regionami Polski, „Rada” rekomenduje Głównemu Geodecie Kraju.

§ 1.

Podjęcie działań w celu określenia jednolitego sposobu finansowania zadań z zakresu geodezji i kartografii, pozwalającego skutecznie realizować długofalową, racjonalną i uwzględniającą potrzeby państwa politykę w zakresie geodezji i kartografii.

§ 2.

Kontynuację działań propagujących wśród jednostek samorządu terytorialnego konieczność stałego podnoszenia jakości baz danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w szczególności bazy danych ewidencji gruntów i budynków, jako czynnika niezbędnego do rozwoju samorządów lokalnych i regionalnych w szczególności poprzez wzrost dochodów z tytułu podatków.

§ 3.

Kontynuację wysiłków zmierzających do pozyskania środków na kontynuowanie realizacji projektów w zakresie geodezji i kartografii na szczeblach rządowych i samorządowych.

§ 4.

Kontynuację działań mających na celu zawarcie porozumień pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a jednostkami samorządu terytorialnego lub ich związkami w celu sprawnego i jednolitego koordynowania i współfinansowania projektów, które posłużą do tworzenia jednolitych dla całego kraju baz danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący
Państwowej Rady
Geodezyjnej i Kartograficznej

dr hab. inż. Paweł Hanus, prof. AGH

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

Protokół ustaleń posiedzenia Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej w dniu 5 grudnia 2023 roku,

Główny Urząd Geodezji i Kartografii, ul. Jana Olbrachta 94b, 01-102 W-wa

Porządek obrad:

1. Otwarcie obrad, przywitanie gości - Przewodniczący Rady.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Tematy posiedzenia PRGiK:
 - Bieżące działania GGK oraz finansowanie zadań z zakresu geodezji i kartografii - Główny Geodeta Kraju Alicja Kulka.
 - Ustalenia zespołu roboczego ds. wskazania kierunków rozwoju funkcjonowania geodezji i kartografii w Polsce.
4. Dyskusja.
5. Przyjęcie protokołu ustaleń z posiedzenia PRGiK w dniu 04.10.2023 r.
6. Sprawy różne i wolne wnioski.
7. Zakończenie posiedzenia Rady.

W posiedzeniu wzięło udział 13 członków Rady.

Lista osób w załączeniu.

Ad. 1, 2

Rada przyjęła proponowany porządek obrad.

Ad. 3

Główny Geodeta Kraju Alicja Kulka na wstępie zaprezentowała: „Bieżące działania GGK oraz finansowanie zadań z zakresu geodezji i kartografii”. Mówiła o kierunkach pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii. Między innymi omówiła rządowe programy wieloletnie, tj. dot. „Aktualizacji baz danych fotogrametrycznych na lata 2024-2026”, w których jest planowane pozyskiwanie danych przestrzennych w 3 standardach oraz program „Modernizacji podstawowych osnów geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych oraz

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

systemu ASG-EUPOS”, którego celem jest utrzymanie osnów w zgodności z wymaganymi dokładnościami wyznaczenia składowych charakteryzujących dany punkt, wykorzystanie najnowszych technik pomiarowych oraz dostosowanie osnów do międzynarodowych standardów wraz z zapewnieniem finansowania.

Ponadto poinformowała o zgłoszonym przez GUGiK projekcie „Integracja danych i usług PZGiK w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027”. Jego celem jest zapewnienie integracji danych i usług Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (PZGiK) na poziomie krajowym w zakresie baz danych prowadzonych na poziomie powiatowym. W wyniku przeprowadzonej przez GUGiK ankietyzacji chęć udziału w projekcie zadeklarowały 83 powiaty. Projekt, na którego realizację zaplanowano 252 312 114 zł w latach 2024 – 2026, stanowi finansowe i merytoryczne wsparcie dla części powiatów. 15 listopada 2023 roku projekt uzyskał pozytywną opinię Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji.

Krótką dyskusja w temacie finansowania:

Z przeprowadzonych przez GUGiK ankiet wynika, że praktycznie cały budżet wydatkowany jest na wynagrodzenia pracowników, nie na inne dodatkowe zadania. Z ustaleń i wyliczeń zespołu ds. standaryzacji kosztów realizacji zadań rządowych wynika, że koszt pracy powinien być ok. 10 500/11 000 zł brutto. Jednocześnie określili, że wynagrodzenie w starostwie i w województwie powinno być na równym poziomie.

D. Pręgowski zauważył, że powinno rozpocząć się od ujednoczenia systemu do prowadzenia ewidencji gruntów i budynków.

M. Pietrzak również jest za wprowadzaniem jednolitego systemu, które najprawdopodobniej byłoby najlepszym rozwiązaniem.

Jednocześnie członkowie zauważyli, że starostwa mają już podpisane umowy i teraz nie będzie łatwo to zmienić.

A. Żyliš wskazał, że w województwie pomorskim funkcjonuje system jednej firmy i też nie jest to do końca dobre.

Kolejnym tematem posiedzenia były „Ustalenia zespołu roboczego ds. wskazania kierunków rozwoju funkcjonowania geodezji i kartografii w Polsce.” W wystąpieniu przewodnicząca zespołu dr hab. inż. Violetta Sokoła-Szewiła, prof. PŚ przedstawiła propozycje działań długofalowych, które mogłyby stanowić wieloletni rządowy program przed uchwaleniem nowej ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

Z kolei Dariusz Pęgowski wskazał na potrzebę pilnych działań legislacyjnych, tj. dotyczących finansowania zadań administracji czy usprawnienie i podniesienie jakości zadań przez organy SGiK oraz obniżenie kosztów realizacji tych zadań.

Ad. 4

Dyskusja:

Członkowie mówili, że powinna być odpowiedzialność za prace geodezyjne zarówno ze strony kierownika, jak i wykonawcy.

A. Żylis zauważył, że w ustaleniach zespołu skupiono się na problemach administracji, a nie na pracy geodezyjnej, powinno być to też skierowane do wykonawców.

J. Walo zwrócił uwagę, że przed głosowaniem nad uchwałą w ww. zakresie chciałby zapoznać się z dokumentami z ustaleń zespołu, bo wydaje się, że brak jest w nich nowoczesnych rozwiązań w zakresie geodezji.

W odpowiedzi M. Puzia (członek zespołu) zauważył, że członkowie nie czuli się kompetentni w zakresie innowacyjnych rozwiązań, stąd nie dodali takiego punktu.

Członkowie stwierdzili, że geodeta powiatowy może powinien ponosić odpowiedzialność za wykonywanie swojej funkcji oraz, że wciąż brakuje definicji geodety uprawnionego.

A. Kulka zauważyła, że powinno stworzyć się strategię dla gik i wyznaczyć w niej konkretne cele.

M. Puzia powiedział, że taka strategia będzie całościowym dokumentem i w niej powinno być m. in. o rozwoju.

Przewodniczący z obecnymi członkami PRGiK ustalili, że uchwała z dokumentem zawierającym ustalenia zostanie rozesłana. Po zapoznaniu się i przesłaniu ew. uwag redakcyjnych zostanie głosowana w trybie obiegowym.

Ad. 5

W związku z niewystarczającą liczbą członków PRGiK protokołu z posiedzenia 04.10.2023 r. nie głosowano. Ustalono, że głosowanie odbędzie się w trybie obiegowym.

Ad. 6

Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna

Ustalono, że na następnym posiedzeniu Rady poruszone zostaną dwa tematy:

„Postępowanie dyscyplinarne” – przedstawiciel GUGiK

„Narady koordynacyjne” – z-ca Dyrektora Departamentu Architektury, Budownictwa i Geodezji MRiT Bartłomiej Stecki

Ustalono datę następnego posiedzenia Rady na 13 lutego 2024 r.

Ad. 7

Przewodniczący zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Państwowej Rady
Geodezyjnej i Kartograficznej

dr hab. inż. Paweł Hanus, prof. AGH

Załączniki:

1. Lista uczestników posiedzenia.

IV. DZIAŁ KONTAKTÓW Z CZŁONKAMI IZBY I POZOSTAŁYMI CZYTELNIKAMI BIULETYNU.

Zapraszamy wszystkich czytelników do przesyłania tematów, które chcecie Państwo poruszyć w naszym Biuletynie. Każdą sprawą postaramy się zająć, jeśli tylko będzie ona w zasięgu naszego Statutu i naszych kompetencji.

V. EDUKACJA I SPRAWY ZAWODOWE.

2023 roku Geodezyjna Izba Gospodarcza zorganizowała pięć szkoleń online. W dniu 24 lutego szkolenie na temat: „Ewidencja gruntów i budynków po zmianie przepisów”. W dniu 8 marca szkolenie z zakresu Współczesnych metod zarządzania firmą. W dniu 29 marca oraz 15 listopada szkolenia na temat: „Problemy geodezyjno – prawne w praktyce”. W dniu 20 listopada szkolenie na temat: „Dron w geodezji”. Komisja ds. Szkoleń, Sympozjów i Konferencji zwraca się o zgłaszanie propozycji tematów szkoleń wraz z osobami, które mogłyby je poprowadzić. Obecnie poszukujemy usilnie kandydatów do poprowadzenia szkoleń na tematy:

1. geodezja na terenach kolejowych
2. spec ustawy (ZRID, art. 73 itd.).

W niedalekiej przyszłości Komisja planuje także organizację szkolenia, które poprowadzi Pani Sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W związku z tym Komisja prosi o zgłaszanie konkretnych tematów jakie mogłyby być poruszone w jego trakcie.

VI. PRZEDSTAWICIELE REGIONALNI

Jerzy Bryk - Region Południowy

Daniel Ruszała – Region Południowo-Wschodni

Krzysztof Senderowicz – Region Północno-Zachodni

Grzegorz Siciński- Zastępca PR Region Północno-Zachodni

Piotr Wiśniewski – Region Północno-Wschodni

Czekamy na relacje o bieżących działaniach.

VII. WSPÓŁPRACA ORGANÓW GIG Z ADMINISTRACJĄ RZĄDOWĄ I ADMINISTRACJĄ SAMORZĄDOWĄ

Geodezyjna Izba Gospodarcza otrzymała w dniu 20 października 2023 r. projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach wraz z uzasadnieniem i Oceną Skutków Regulacji, z prośbą o przedstawienie stanowiska.

Geodezyjna Izba Gospodarcza otrzymała w dniu 20 listopada 2023 r. projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii zmieniającego rozporządzenie w sprawie ewidencji gruntów i budynków, wraz z załącznikami, uzasadnieniem i Oceną Skutków Regulacji, z prośbą o przedstawienie stanowiska.

Informacja

W dniu 22.12.2023 r. odbyły się Konsultacje społeczne Ministerstwa Cyfryzacji z organizacjami społecznymi i branżowymi na temat „Strategia cyfrowego rozwoju Polski”.

Warunkiem uczestnictwa było zgłoszenie i dołączenie tekstu prezentacji. W dniu 20.12.2023 r. zgłosiłem jako reprezentujący GIG chęć uczestnictwa bez prezentacji, otrzymałem potwierdzenie z prośbą o uzupełnienie, z uwagi na dużą ilość zgłoszeń, załącznika do godz. 10.00 dnia 21.12.2023 r. czego nie byłem w stanie spełnić.

Ostatecznie przebieg konsultacji obserwowałem zdalnie.

Chęć udziału zgłosiło ponad 300 osób, po weryfikacji dopuszczono 200 osób, którym wyznaczono po 1,5 minuty na wypowiedź. Konsultacje obserwowało zdalnie ponad 600 osób.

Spotkanie rozpoczął wicepremier i minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski w obecności wiceministrów: Michał Gramatyka, Paweł Olszewski, Dariusz Standerski i Grzegorz Napieralski.

Swoje wypowiedzi, w kolejności alfabetycznej, prezentowali przedstawiciele różnych branż, dziedzin biznesu, stowarzyszeń i fundacji.

Większość uczestników prezentowała swoje osiągnięcia, możliwości działania i ograniczenia w działaniu w szeroko pojętej cyfryzacji, wskazywała na potrzebę edukacji, deklarowała gotowość do współpracy z ministerstwem np. głosowanie elektroniczne, prasa cyfrowa. Nieliczni tylko wskazywali na istotne zagadnienia w temacie cyfryzacji i sztucznej inteligencji jak: prawa autorskie, cyberbezpieczeństwo, brak regulacji prawnych, co jest niezbędne i konieczne w dalszym postępie i rozwoju tego postępującego procesu w kraju.

Spotkanie rozpoczęło się zgodnie z planem o godz. 10.00 i przedłużone trwało do godz. 12.30. W tym czasie głos zabrało ok. 100 osób do litery „K” czyli połowa z 200 dopuszczonych po weryfikacji. Była zapowiedź kontynuacji dla pozostałych zgłoszonych.

Wypowiedzi, z uwagi na krótki czas, miały charakter hasłowy, bez żadnych konkretnych.

Na koniec spotkanie podsumował minister Gawkowski, stwierdzając, że poczynił wiele notatek, które wykorzysta w działaniach ministerstwa, podziękował za ogromne zainteresowanie, zapowiedział dalsze konsultacje, raczej branżowe i na tym spotkanie zakończono.

Karol Sołtysiak

Wiceprezes GIG

VIII. DZIAŁ POŚWIĘCONY INTERESUJĄCYM BRANŻĘ GEODEZYJNĄ TEMATOM

**NAJWYŻSZY CZAS ZJEDNOCZYĆ NASZĄ BRANŻĘ !!!
NIKT ZA NAS TEGO NIE ZROBI.....**

Geodezyjna Izba Gospodarcza zamierza zorganizować w terminie 11 - 13 października 2024 r. „Ogólnopolskie Spotkanie Geodetów”.

Celem tego spotkania jest integracja geodetów oraz wypracowanie sposobu kreowania zmian, które doprowadzą do podniesienia rangi naszej branży.

Planujemy organizację tego spotkania w terminie trzydniowym (od piątku - do niedzieli).

Orientacyjny program spotkania:

- piątek: obiad, pokaz sprzętu geodezyjnego i dronów, panel dyskusyjny „aktualne problemy w geodezji”, ognisko
- sobota: po śniadaniu panele dyskusyjne „samorząd geodezyjny”, „co dalej z geodezją”, po obiedzie gry i konkursy z nagrodami, uroczysta kolacja z muzyką, zabawa z d-jejem do późnej nocy (terminy ogniska i zabawy do ewentualnej zamiany)
- niedziela: po późnym śniadaniu wykwaterowanie.

Orientacyjny koszt udziału: 700 – 800 zł.

Zwracamy się do wszystkich geodetów (także spoza struktur GIG) z uprzejmą prośbą o zgłoszenia deklaracji udziału w tej imprezie z podaniem ilości osób. Deklaracje takie nie będą traktowane jako zobowiązanie, do wzięcia udziału. Służyć nam będą jedynie do ustalenia orientacyjnej liczby uczestników w celu zarezerwowania odpowiedniego obiektu.

Prosimy o wypełnienie poniższej deklaracji udziału do dnia 15 marca 2024 r. Integracja geodetów 2024 - deklaracja uczestnictwa. Na podstawie otrzymanych deklaracji przystąpimy do poszukiwań miejsca wydarzenia spełniającego nasze oczekiwania noclegowe oraz posiadającego odpowiednie zaplecze techniczne.

[Link do deklaracji](#)

Komisja GIG ds. Integracji Geodetów

Opracowanie „Dobre praktyki dotyczące stosowania §33a rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii w sprawie ewidencji gruntów i budynków” wydane przez GUGiK.

Dobre praktyki
dotyczące stosowania §33a rozporządzenia
Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii
w sprawie ewidencji gruntów i budynków

Warszawa, dnia 7 listopada 2023 r.

Spis treści

I.	Stan prawny:	3
II.	Interpretacja przepisów.	5
III.	Dokumentacja.	6
IV.	Ujawnienie w bazie egib	8

I. Stan prawny:

- 1) ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295 i 412), zwana dalej ustawą – Prawo wodne;
- 2) rozporządzenie Ministra Rozwoju Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. poz. 1390, z późn. zm.), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie egib;
- 3) rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 18 sierpnia 2020 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (Dz. U. poz. 1670), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie standardów.

Przedmiotowy przepis rozporządzenia w sprawie egib stwierdza:

„§ 33a Do czasu ustalenia linii brzegu dla cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych przebieg granic działek ewidencyjnych między gruntami tworzącymi dna i brzegi tych cieków, jezior i zbiorników a gruntami do nich przyległymi wykazuje się w ewidencji za pomocą danych określonych na podstawie wyników geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych wykonanych zgodnie z zasadami określonymi w przepisach art. 220 ust. 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295 i 412).”

Powołana w ww. przepisie regulacja ustawy – Prawo wodne stwierdza z kolei że:

„Art. 220 1. Linię brzegu dla cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych stanowi krawędź brzegu lub linia stałego porostu traw albo linia, którą ustala się według średniego stanu wody z okresu co najmniej ostatnich 10 lat.

2. Jeżeli krawędź brzegu jest wyraźna, linia brzegu biegnie tą krawędzią.

3. Jeżeli krawędź brzegu nie jest wyraźna, linia brzegu biegnie granicą stałego porostu traw, a jeżeli granica stałego porostu traw leży powyżej stanu wody, o którym mowa w ust. 1 - linią przecięcia się zwierciadła wody przy tym stanie z gruntem przyległym.

4. Jeżeli brzegi wód są uregulowane, linia brzegu biegnie linią łączącą zewnętrzne krawędzie budowli regulacyjnych, a przy plantacjach wikliny na gruntach uzyskanych w wyniku regulacji - granicą plantacji od strony lądu.”

Interpretując §33a rozporządzenia w sprawie egib, na wstępie stwierdzający „Do czasu ustalenia linii brzegu...” należy przyjmować, że chodzi tu o ustalenie na podstawie ustawy – Prawo wodne, w szczególności jego ust. 5 w brzmieniu:

*„5. **Linie brzegu ustala, w drodze decyzji, na wniosek podmiotu mającego interes prawny lub faktyczny:***

1) właściwy terenowy organ administracji morskiej - dla morskich wód wewnętrznych oraz wód morza terytorialnego;

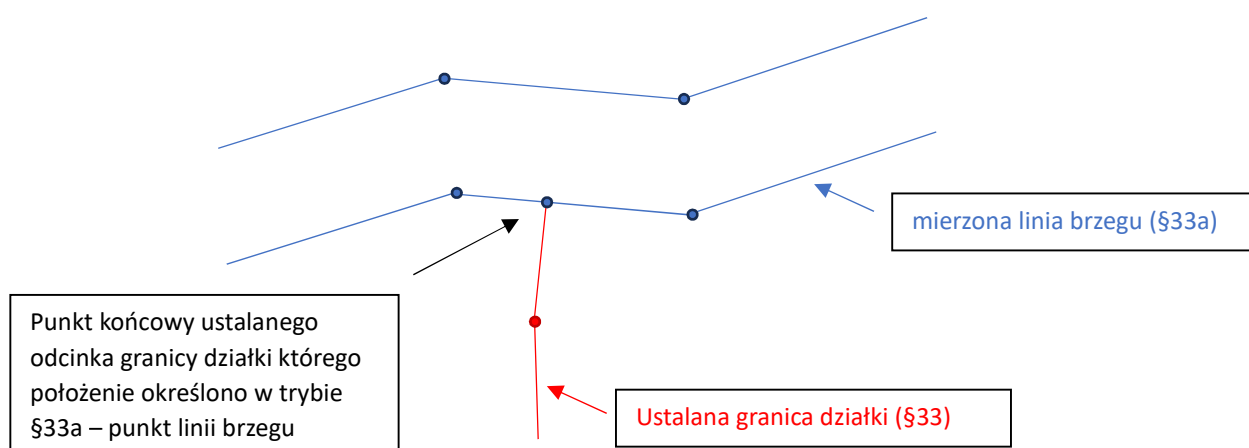
2) minister właściwy do spraw gospodarki wodnej - dla cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych o ciągłym albo okresowym naturalnym odpływie wód powierzchniowych.”

II. Interpretacja przepisów.

Powyższe przepisy są podstawą do stwierdzenia że:

1. Granica działki ewidencyjnej stanowiącej jednocześnie linię brzegu może być ujawniona w operacie ewidencyjnym jedynie na podstawie:
 - a) decyzji, o której mowa w art. 220 ust. 5 ustawy – Prawo wodne;
 - b) dokumentacji powstałej w trakcie pomiaru, o którym mowa w §33a rozporządzenia w sprawie egib.
2. Rozwiązanie określone w §33a rozporządzenia w sprawie egib jest rozwiązaniem **tymczasowym stosowanym do czasu ustalenia linii brzegu dla cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych w drodze decyzji, o której mowa w art. 220 ust. 5 ustawy – Prawo wodne** oraz ujawnienia w bazie egib faktycznego sposobu użytkowania gruntu zajętego przez wody, tym samym umożliwiającym rozporządzenie pozostałą, nie zajęta przez wodę, częścią gruntu.
3. Określenie granic działek ewidencyjnych między gruntami tworzącymi dna i brzegi tych cieków, jezior i zbiorników a gruntami do nich przyległymi następuje według tych samych zasad co w procedurze administracyjnej określonej w ustawie - Prawo wodne (art. 220 ust. 1-4).
4. **Procedura określona w §33a rozporządzenia w sprawie egib nie jest podstawą do zmiany w bazie egib właściciela gruntu zajętego przez wodę płynącą.**
5. Pomiar granic działek ewidencyjnych między gruntami tworzącymi dna i brzegi tych cieków, jezior i zbiorników a gruntami do nich przyległymi jest pomiarem sytuacyjnym szczegółów terenowych.

6. Jeżeli jest to niezbędne do rozliczenia powierzchni powstałych nowych działek ewidencyjnych; granice i punkty graniczne **nie spełniające warunku**, o którym mowa w §41 ust. 1 rozporządzenia w sprawie standardów, **należy ustalić w trybie określonym w §33 rozporządzenia w sprawie egib**. Przyjmuje się przy tym zasadę, że punkt położony na granicy działki, której przebieg jest wynikiem pomiarów sytuacyjnych, będący jednocześnie końcem ustalanego odcinka granicy działki traktowany jest jako punkt pomierzony w trybie §33a (patrz rysunek 1).

Rys. 1 Określenie punktu wspólnej linii brzegu i ustalonej granicy działki ewidencyjnej.

III. Dokumentacja.

1. Dokumentacja wymagana przy pomiarze linii brzegu w trybie określonym w §33a rozporządzenia w sprawie egib jest tożsama z dokumentami określonymi §36 i §39 rozporządzenia w sprawie standardów.
2. W sprawozdaniu technicznym wykonawca podaje w szczególności:
 - 1) informację o wynikach przeprowadzonej analizy materiałów zasobu pod względem dokładności, aktualności i kompletności, o której mowa w §7 rozporządzenia w sprawie standardów;
 - 2) informację dotyczącą materiałów, według których linia brzegu była ujawniona w operacie ewidencyjnym przed realizacją przedmiotowej pracy w zakresie dokładności i aktualności tych materiałów źródłowych;
 - 3) informację, według którego z ustępów (1-4) art. 220 ustawy – Prawo wodne zidentyfikował linię brzegu i jaka jest dokładność tej identyfikacji.

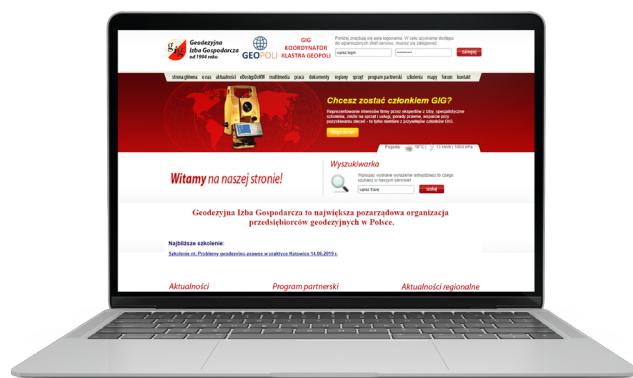
3. Szczególną uwagę należy zwrócić m. in. na następujące dokumenty:
 - 1) szkic polowy zgodny z §39 pkt 1) rozporządzenia w sprawie standardów;
 - 2) wykaz współrzędnych punktów granicznych zgodny z §39 pkt 2) rozporządzenia w sprawie standardów wraz z uzupełnionymi atrybutami tych punktów;
 - 3) wykazy zmian danych ewidencyjnych działek.
4. Szkic polowy powinien uwzględniać elementy umożliwiające sporządzenie mapy zasadniczej, o której mowa w art. 220 ust. 6 ustawy – Prawo wodne. Należy jednak zaznaczyć, że sporządzenie projektu, o którym mowa w art. 220 ust. 6 ustawy Prawo wodne wymaga wykonania pomiaru kontrolnego.
5. Utworzone w trakcie realizacji procedury nowe punkty graniczne stanowiące linię brzegu powinny posiadać atrybuty SPD=ustalony i ISD=spełnia. Dla tych punktów dla atrybutu punktu „dodatkoweInformacje” zaleca się wpisać „pomiar w trybie §33a”.
6. W wykazach zmian danych ewidencyjnych numerację działek należy uzgodnić z organem prowadzącym bazę egib przyjmując zasadę, że powstałe działki przyjmują numerację analogicznie do postępowań podziałowych.
7. Wykazanie w egib nowych działek ewidencyjnych, określających grunt zajęty pod wody, jest możliwe jeżeli „przesunięcie” względem granicy działki wykazanej dotychczas w egib jest większe niż błąd położenia/przebiegu granic właściwy dla metody pozyskania danych będącej podstawą wykazania tej granicy w egib. Informacje będące wynikiem przeprowadzonych analiz i pomiarów powinny zostać opisane w sprawozdaniu technicznym.
8. Grunt zajęty przez wodę płynącą określa się jako użytek „Wp”.
9. W trakcie pomiarów sytuacyjnych, wykonywanych zgodnie z zasadami określonymi w przepisach art. 220 ust. 1–4 ustawy – Prawo wodne, w trybie §33a rozporządzenia w sprawie egib nie sporządza się „protokołu ustalenia granic” ani „protokołu granicznego”.

IV. Ujawnienie w bazie egib

1. Ujawnienie nowych działek, odcinków i punktów granicznych w bazie egib następuje w drodze czynności materialno-technicznej.
2. Podstawą ujawnienia w bazie egib są szkic polowy, wykaz współrzędnych punktów granicznych oraz wykazy zmian danych ewidencyjnych działek.
3. Powstałe działki ewidencyjne zajęte przez wodę płynącą pozostawia się w dotychczasowej jednostce rejestrowej.

**POLECANE WYKONAWCOM I
ADMINISTRACJI GEODEZYJNEJ**

**WYDAWNICTWA
KSIĄŻKOWE
I CZASOPISMA.**

**ZNAJDŹ NAS
NA SOCIAL
MEDIA**

BIURO@GIG.ORG.PL

WWW.GIG.ORG.PL

WARSZAWA